

на економіка за своєю структурою та інституціональними основами серйозно відрізняється від економіки ХІХ ст.

Важко погодитися з надто критичним ставленням авторів до понять “інформаційна економіка”, “нова економіка”, “інтелектуальний капітал” (с. 268), яке дещо дисонує з обґрунтуванням ними інноваційного шляху розвитку.

Зрештою, недостатньо переконливою є теза про те, що в Україні держава “втримала контроль над економікою” (с. 326). Насправді держава перетворилася з публічного інституту в інструмент реалізації приватних корисливих інтересів великого бізнесу, щільно переплетеного з державними структурами. З огляду на це, заклик до посилення ролі держави в економіці (с. 444) може принести результати тільки в разі кардинальної трансформації самої держави, її перетворення на повноцінний публічний інститут.

Рецензія надійшла до редакції 28 січня 2013 р.

Б. Й. ПАСХАВЕР,
професор, доктор економічних наук, академік НААН України,
головний науковий співробітник
ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”
(Київ)

ІСТОРИЧНИЙ І ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ ГЛОБАЛІСТИКИ ТА ЇЇ ЕВОЛЮЦІЯ В УКРАЇНІ І РОСІЇ

V. I. PASKHAYER,
Professor, Doctor of Econ. Sci., Academician of the NAAS of Ukraine,
Principal Sci. Researcher of
Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine
(Kyiv)

THE HISTORICAL AND THEORETICAL ASPECTS OF GLOBALISTICS AND ITS EVOLUTION IN UKRAINE AND RUSSIA

Почати хотілося б зі слів автора рецензованої монографії* про те, що проблемами глобалізації, глобалізму, антиглобалізму, альтерглобалізму переймаються політики, політологи, історики, економісти, соціологи, культурологи та інші вчені в багатьох сферах сучасної науки, формуючи протягом життя всього одного покоління людей нову меганауку — **глобалістику**.

Написання присвяченої цим питанням двотомної монографії професора В.І. Власова було викликано необхідністю проаналізувати нагромаджений дослідниками різних країн багатоманітний теоретичний і практичний матеріал. Дана праця допомагає розібратися, з чим людство має справу, як йому діяти, адже світ уже настільки взаємозв'язаний, що події в одному місці земної кулі

* *Власов В.І.* Глобалістика: історія, теорія ; моногр. ; у 2 т. – Т. 1 : Історичні аспекти науки глобалістики. – 570 с. ; Т. 2 : Еволюція наукової думки щодо глобалізації в Україні та Росії. – 856 с. – Вінниця : ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2012.

стають не тільки майже миттєво відомі в усьому світі, а й можуть докорінно змінити життя мільйонів людей.

Аналіз проведених автором досліджень викладено у двох томах. Перший — “Історичні аспекти науки глобалістики” — фактично є навчальним посібником для тих, хто має намір займатися вивченням глобалізації; для досвідчених же дослідників — це невелика енциклопедія, яка містить погляди багатьох фахівців на те, що нині відбувається з усіма нами в цілому і з кожним з нас окремо під впливом поглиблення поділу праці, розвитку глобальних ринків, систем масової комунікації, зміцнення могутності транснаціональних корпорацій.

Оцінки процесів глобалізації дослідниками різних напрямів дозволили авторів узагальнити їх за 15 позиціями, визначитися з періодизацією процесів глобалізації з точки зору істориків, економістів, культурологів, спеціалістів з розвитку цивілізацій при обґрунтуванні тези про те, що глобалізація розпочалася в сиву давнину ще з першими кроками людей у пошуках межі Ойкумени, з її посиленням у результаті розширення торговельно-економічних зв’язків, обміну технологіями, хвилеподібного розвитку людства і при її майже шаленому нарощуванні в наш час зі скороченням тривалості цих хвиль.

Другий розділ першого тому — це аналіз 20-річної діяльності ООН у плані наведених у її щорічних доповідях оцінок розвитку людини, з наданням конкретних рекомендацій, як розвиватися далі, у поєднанні з оцінкою створення та діяльності Римського клубу як головного двигуна організації досліджень глобальних змін.

У третьому розділі систематизовано погляди більш як 20 найвідоміших західних дослідників процесів глобалізації (істориків, фінансистів, економістів і гео-економістів, соціологів та інших), які репрезентують широке коло наукових напрямів, дають оцінку можливих сценаріїв розвитку людства, спрогнозованих експертами Національної розвідувальної ради США.

Другий том рецензованої монографії — “Еволюція наукової думки щодо глобалізації в Україні та Росії” — містить досконалий аналіз досліджень українських і російських учених, які представляють фактично дві національні школи глобалістів, оцінку їх поглядів як окремо, так і в порівняльному аспекті на основі вивчення матеріалів понад 100 монографій і посібників. Тут же наведено результати авторських досліджень у сфері глобальної продовольчої безпеки.

Головний висновок, на нашу думку, полягає в тому, що, незважаючи на розбіжності в поглядах представників західних і східних шкіл глобалістики, їх усіх об’єднує намагання знайти шляхи подальшого прогресу та виживання людства.

Особливо слід підкреслити, — і це відзначає науковий редактор даної монографії академік НАН України О.Г. Білорус, — що автором “вперше в історії української, європейської і світової науки проведений глибокий науковий історичний аналіз генези феномена глобалізації, еволюції глобалізаційних процесів, формування наукових категорій і доктрин глобалізації, теорії глобалістики і теоретичних засад світосистеми корпоративного глобалізму”.

Рецензія надійшла до редакції 14 березня 2013 р.